EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.3.9.
COM(2012) 99 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az állampolgárságuktól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának a helyhatósági választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 94/80/EK irányelv alkalmazásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az állampolgárságuktól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának a helyhatósági választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 94/80/EK irányelv alkalmazásáról

1. BEVEZETÉS

A polgárokat közvetlenül érintik a helyi hatóságok által nap mint nap meghozott döntések a gazdaság, a társadalom és a kultúra területén. A helyi hatóságok testesítik meg a polgárokhoz legközelebbi kormányzási formát. A helyhatósági választásokon való részvétel, akár választóként, akár jelöltként, olyan alapvető jog, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának[1] 40. cikke rögzít; ez teszi lehetővé a polgárok számára, hogy részt vegyenek a demokratikus életben és befolyásolják a döntéshozatali folyamatot. Ezen kívül az ilyen részvétel lehetőséget nyújt az állampolgárságuk szerintitől eltérő tagállamban élő uniós polgárok számára ahhoz, hogy jobban integrálódjanak befogadó társadalmuk politikai és társadalmi életébe.

A Charta[2] 40. cikkével megegyező feltételekkel az EUMSZ[3] 22. cikkének (1) bekezdése jogot biztosít minden uniós polgárnak arra, hogy az adott állam saját állampolgáraira vonatkozókkal megegyező feltételek mellett választásra jogosult és választható legyen annak a tagállamnak a helyhatósági választásain, amelyben lakóhellyel rendelkezik. Az aktív és passzív választójognak a helyhatósági választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályokat a 94/80/EK tanácsi irányelv állapította meg (a továbbiakban: az irányelv)[4].

Az irányelv 13. cikke szerint az irányelv átültetéséről és végrehajtásáról szóló legutóbbi, egyben első jelentést 2002-ben fogadta el a Bizottság. Ez a jelentés foglalkozik első alkalommal a helyi demokráciában való részvétel szélesebb kérdésével, és értékeli az irányelv átültetésének és végrehajtásának állapotát azokban a tagállamokban, amelyek 2002-ben, az első jelentés elfogadásának idején még nem voltak az Unió tagjai. Habár minden tagállam átültette az irányelvet, számos akadály gátolja még a választójog teljes mértékű gyakorlását, amelyeket az irányelv rendelkezései helyes végrehajtásának és átültetésének biztosításával kell kezelni.

A jelentés értékeli azt is, hogy az EUMSZ 22. cikkének (1) bekezdése alapján megállapított eltérések még mindig indokoltak-e. Az irányelv 12. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Bizottság 1998. december 31-ig, azt követően pedig hatévenként jelentést terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé a kérdésről. Az eltérésről szóló legutóbbi jelentést 2005-ben fogadták el[5].

---

1 Az Európai Unió Alapjogi Chartája (HL C 83., 2010.3.30., 389. o.).

2 Az Európai Unió Alapjogi Chartája.

3 Az Európai Unió működéséről szóló szerződés.

4 A Tanács 94/80/EK irányelve (1994. december 19.) az állampolgárságuktól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának a helyhatósági választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 368., 1994.12.31., 38. o.).

5 COM(2005) 382.

Az Unió a demokrácia tiszteletben tartásának értékén alapul[6], és az Unió minden polgárának joga van részt venni az Unió demokratikus életében[7]. Ezért fontos szavatolni a részvételi demokrácia elveit, többek közt az Unió valamennyi polgára részvételének biztosításával, valamint a részvétel ösztönzésére tett erőfeszítésekkel.

A részvételi demokrácia elveinek garantálása elsődleges fontosságú, különösen helyi szinten, ahol a meghozott döntések közvetlenül érintik a polgárokat. A demokratikus életben való részvétel alacsony választási részvételben megnyilvánuló csökkenése azzal a nem kívánt hatással járhat, hogy gyengül a képviseleti demokrácia.

A legtöbb tagállamban a legutóbbi európai parlamenti választásokon 50 %-nál alacsonyabb részvételi arány volt tapasztalható[8]; a trend hasonlóan alakult számos tagállamban a legutóbbi helyhatósági választások tekintetében is[9]. Az Unió alapelveiből következően a Bizottság nagyon fontosnak tartja e trend megfordítását annak érdekében, hogy erősödjön a választók és a választott képviselők közti kapcsolat, valamint nőjön az utóbbiak által hozott döntések legitimitása.

Ezzel összhangban a polgárok választójogának erősítését a Stockholmi Program egyik prioritásaként rögzítették. A 2010. április 20-i stockholmi cselekvési terv hangsúlyozza, hogy „*Annak érdekében, hogy közelebb hozzuk a polgárokhoz az európai projektet, rendkívül fontos, hogy elősegítsük és ösztönözzük részvételüket az Unió demokratikus közéletében. Közös törekvésünk az európai parlamenti választási részvétel fokozása. Tovább kell fejleszteni és erősíteni a polgárok aktív és passzív választójogát a lakóhelyük szerinti helyi, és az európai választásokon*”[10].

Ez a jelentés hozzájárul a 2010. évi uniós polgárságról szóló jelentés 18. intézkedésének végrehajtásához, mivel az a célja, hogy ösztönözze a tagállamokat az uniós polgárok szavazati jogának teljes mértékű érvényesítésére abban a tagállamban, amelyben lakóhellyel rendelkeznek, valamint arra, hogy megfelelően tájékoztassák az uniós polgárokat választójogukról[11]. A jelentés e célból értékeli az uniós polgárok helyhatósági választójoggal kapcsolatos tudatosságát és e joguk gyakorlását; ennek során főként a tagállamok által az irányelv rendelkezéseivel összhangban végrehajtott tájékoztatási intézkedésekre összpontosít. Bemutatja továbbá, hogy a tagállamok bevált módszerként milyen információs kampányokkal

---

6 Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikke.

7 Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 10. cikkének (3) bekezdése.

8 Az európai választásokról szóló jelentés COM(2010) 605.

9 Forrás: a tagállamoknak 2011. január 10-én küldött kérdőív (a továbbiakban: a kérdőív).

10 A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítása a polgárok szolgálatában – A stockholmi program végrehajtásáról szóló cselekvési terv – COM (2010) 171 végleges.

11 Az uniós polgárságról szóló 2010. évi „Az uniós polgárok jogainak érvényesítése előtt álló akadályok lebontása” című jelentésben – COM(2010) 603 végleges – a Bizottság 25 konkrét végrehajtandó intézkedést sorolt fel azzal a céllal, hogy lebontsa azokat a fennálló akadályokat, amelyek akadályozzák a polgárokat az uniós jogszabályok szerinti jogaik hatékony gyakorlásában a mindennapi életben különböző, többek közt politikai szereplőként betöltött szerepeikben. A 18. intézkedés szerint a Bizottság „*felkéri a tagállamokat annak biztosítására, hogy az uniós polgárok szavazati joga teljes mértékben érvényesüljön a tartózkodási helyük szerinti tagállamban, hogy az uniós polgárok a tartózkodási helyük szerinti tagállamban beléphessenek politikai pártokba, illetve politikai pártokat alapíthassanak, és hogy a tagállamok megfelelően tájékoztassák az uniós polgárokat a választójogukról*”.

és kezdeményezésekkel ösztönzik a nem helyi állampolgár uniós polgárokat a helyi szintű intézményi és politikai életben való részvételre.

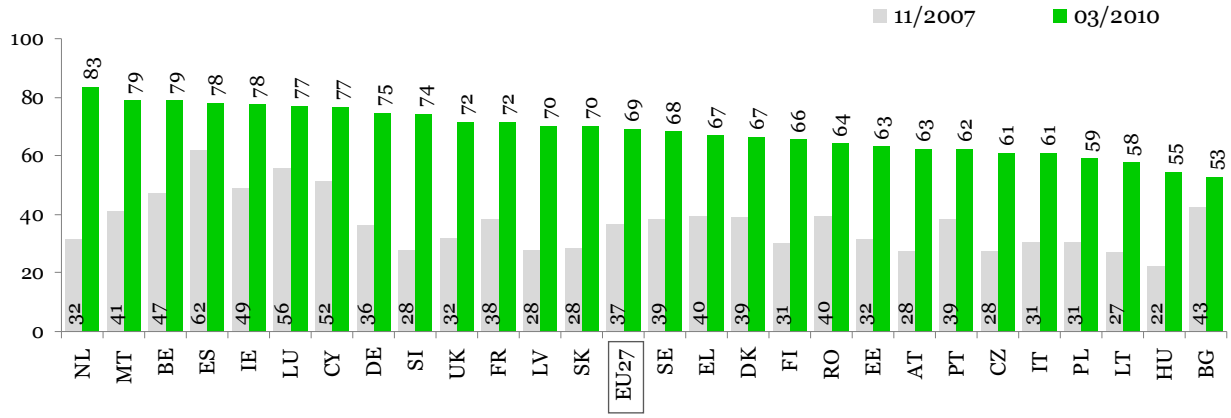
2. TUDATOSSÁG ÉS RÉSZVÉTEL

2.1. Az Európai Unión belüli választójoggal kapcsolatos tudatosság

Az Európai Bizottság által készített legutóbbi Eurobarométer kiadvány[12] statisztikái azt mutatják, hogy a tagállamok polgárainak többsége tisztában van azzal, hogy aktív és passzív választójoggal rendelkezik azon tagállam helyhatósági választásain, amelyben lakóhellyel rendelkezik. Négy év alatt minden tagállamban jelentősen nőtt a helyi szintű választójoggal kapcsolatos tudatosság. Uniós szinten az e jogokat ismerő polgárok átlagos aránya majdnem duplájára nőtt: 37 %-ról (2007) 69 %-ra (2010). A legalacsonyabb arány 22%-ról (2007) 53%-ra (2010), a legmagasabb pedig 62%-ról (2007) 83%-ra (2010) nőtt.

Az uniós polgárokat megillető választójog ismerete, 2007–2010

Az országunkban élő uniós polgárok a helyhatósági választásokon választhatnak és választhatók – az „igaz” válaszok aránya



2010. első negyedév. Kérem, válaszoljon igazzal vagy hamissal a felolvasásra kerülő állításokra: 2007. negyedik negyedév. Az uniós tagállamok állampolgárai valójában „európai uniós polgárok”. Véleménye szerint milyen jogokkal rendelkezik egy uniós polgár?
A válaszadók százalékában, országok szerint
Csak a helyes válaszok láthatók

Forrás: az Eurobarométer Gyorsjelentés 292. száma.

Az elmúlt években az Európai Bizottság nagymértékben hozzájárult az uniós polgárok választójogról való tájékoztatásához, és ösztönözte őket az Unió demokratikus életében való aktív részvételre. A 2007–2013-as „Alapvető jogok és polgárság” program a választási részvétel növelése érdekében hozzájárult a tájékoztatás előmozdítását és az állampolgári nevelésre irányuló kezdeményezéseket célzó tevékenységek kialakításához. A 2007–2010-es időszakban 12, az Unió demokratikus életében való aktív részvétellel kapcsolatos projektet

[12] Az Eurobarométer Gyorsjelentés 292. száma.

finanszíroztak, és összesen több mint 3,8 millió EUR támogatást ítéltek meg[13]. Ez a tematikus prioritás a 2011. évi munkaprogramban is szerepel[14].

Az Európai Bizottság nemrégiben azt javasolta, hogy 2013 legyen „a polgárok európai éve”[15]. Az európai év hozzájárulna ahhoz, hogy növekedjen az uniós polgárok tudatossága az Európai Unión belüli szabad mozgásra és letelepedésre vonatkozó jogukkal kapcsolatban, és általánosabb értelemben azon jogaik széles körével kapcsolatban, melyek az uniós jog értelmében megilletik őket a határon átnyúló kérdésekben, ide értve a választójogot is.

Számos tagállam célzott intézkedéseket tett annak érdekében, hogy tájékoztassa az uniós polgárokat a helyhatósági választásokon gyakorolható választójogukról, bár erre különböző eszközök útján került sor[16]. Különösen Dánia, Észtország, Finnország, Németország, Magyarország, Litvánia, Spanyolország és Svédország fogadtak el intézkedést a választási eljárásról szóló információkat tartalmazó értesítők vagy egyedi levelek postai megküldéséről az érintett polgároknak. A nemzeti szinten folytatott tevékenységek tekintetében számos tagállam, mint például a Cseh Köztársaság, Dánia, Görögország, Olaszország, Lettország, Litvánia, Lengyelország és Szlovákia hivatalos honlapján nyújtott tájékoztatást. Németország és az Egyesült Királyság külön „tudakozóvonalat” helyezett üzembe. Cipruson, Franciaországban, Írországban, Luxemburgban, Portugáliában és Romániában nyomtatott kiadványok és a helyi sajtó útján nyújtottak tájékoztatást.

2.2. Választási részvétel a helyi választásokon

A nem helyi állampolgár uniós polgároknak a lakóhelyük szerinti tagállam demokratikus életében való részvételét az általános választási részvétel szélesebb összefüggésében kell értékelni.

A legutóbbi helyhatósági választások tekintetében a tagállamok nagyvárosaiban, főként a fővárosokban hét tagállamban 50 és 60 százalék között alakult a választási részvétel[17]. Tíz ilyen helyi önkormányzat esetében 50 % alatti volt a részvételi arány[18]. Összességében húsz olyan tagállam van, amelyben a választásra jogosultak több mint harmada nem vett részt a fővárosban tartott legutóbbi helyhatósági választásokon[19]. A fővárosokon kívüli nagyvárosokban – méretüktől függően – még alacsonyabb a részvétel[20]. Bár a helyhatósági választásokon általában magasabb a részvétel, mint az európai parlamenti választásokon,

---

13 A következő linken található további információ: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/programme/.

14 A Bizottság 2010. december 3-i határozata az alapvető jogok és polgárság program 2011. évi munkaprogramjának elfogadásáról – C(2010) 8378.

15 COM(2011) 489 végleges.

16 Forrás: kérdőív.

17 Amszterdam: 51,38 %; Lisszabon: 53,44 %; Koppenhága: 54,42 %; Párizs: 56,93 %; Dublin: 57,77 %; Helsinki: 58,87 %; Riga: 58,92 %; Berlin: 60,2 % (Berlin nemcsak város, hanem egy tartomány is, így a helyhatósági választások egyben tartományi választások is. Ez magyarázza a magas részvételi arányt. Németországban a pusztán helyhatósági választásokon a részvétel csupán 25 % körül alakul, még a nagyvárosokban is).

18 Bukarest: 31,06 %; Pozsony: 33,55 %; Szófia: 37,85 %; Vilniusz: 42,28 %; Athén: 43,04 %; Budapest: 43,59 %; Prága: 44,43 %; Ljubljana: 44,79 %; London: 45,30 %; Varsó: 48,27%.

19 Forrás: kérdőív.

20 Ostrava (Cseh Köztársaság): 35,39 %; Lille (Franciaország): 48,83 %; Stuttgart (Németország): 48,7 %; Pécs (Magyarország): 33,24 %; Galway (Írország): 49,89 %; Rotterdam (Hollandia): 47,9 %; Krakkó (Lengyelország): 35,37 %; Maribor (Szlovénia): 43,38 %; Trnava (Szlovákia): 29,35 %; Salford (Egyesült Királyság): 33,50 %.

néhány esetben ez alól is van kivétel, mint például Athén, Budapest, Koppenhága és Riga[21] esetében.

A helyhatósági választásokon való részvételi adatok általában a polgárok politikával való elégedetlenségének tendenciáját tükrözik. A „demokratikus deficit" orvoslása továbbra is kihívást jelent a tagállamoknak és az európai intézményeknek, valamint a választott helyi hatóságoknak az egész Unióban.

Több tagállamban azonos empirikus tényezők felelősek az alacsony választási részvételért. A helyhatósági választások esetében negatív korrelációt mutattak ki a lakosság nagysága és a részvétel között. A nagyon kis városokban nagyobb az érdeklődés a helyi politika iránt, mivel itt erősebbnek érzik az emberek a döntéshozatal befolyásolásának lehetőségét. Úgy tűnik, ez alól a tendencia alól kivételt képeznek a nagy fővárosok, ahol a lakosság szélesebb körű részvétele figyelhető meg más nagyvárosokhoz képest. Feltételezhető, hogy ha a helyhatósági választásokat az országos választásokkal együtt tartják, akkor növelhető a részvétel. Az országos szintű pártok helyi jelenléte arra ösztönzi az ilyen pártokat támogató egyéneket, hogy leadják szavazatukat a helyhatósági választásokon[22]. Végezetül a részvétel elmaradása sok esetben az olyan logisztikai körülményekhez kapcsolódik, mint például az alternatív választási eljárások hiánya (előzetes szavazás, postai úton történő szavazás, stb.). Ezek az eljárások adott esetben lehetővé tehetik azok szavazását is, akik különben nem tudnák leadni voksukat.

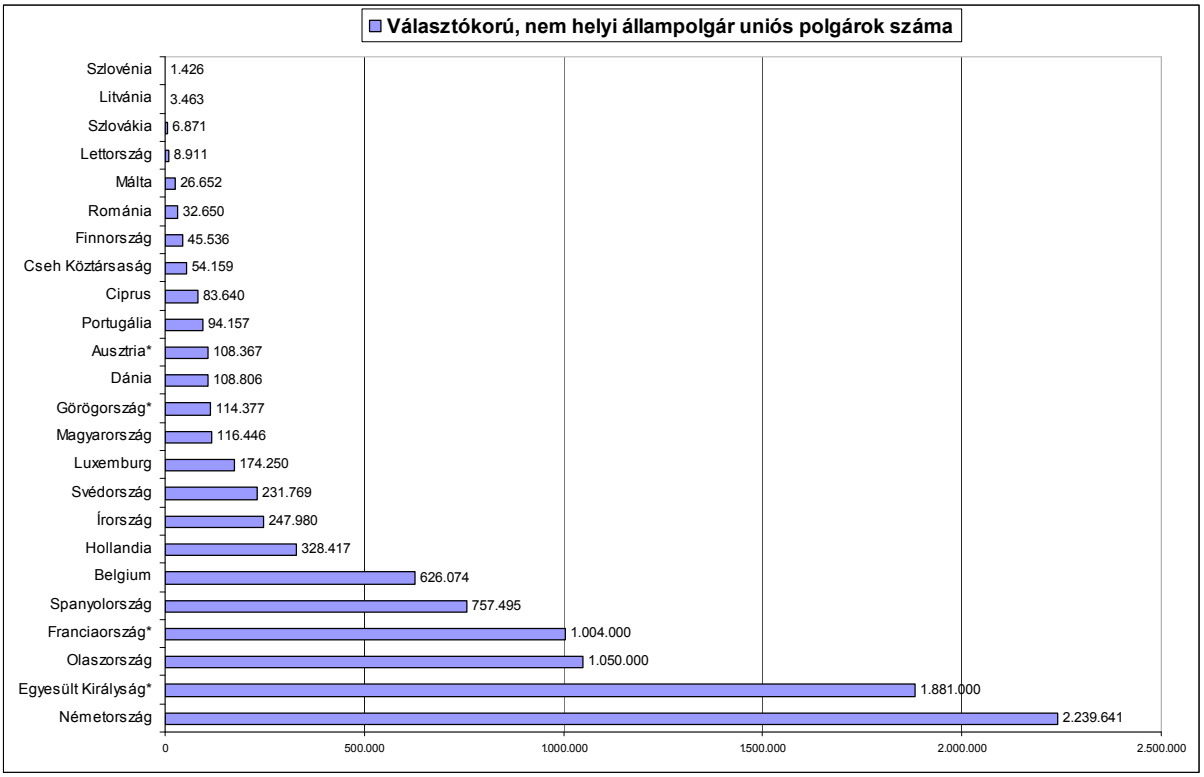
2.3. A nem helyi állampolgár uniós polgárok részvétele a lakóhelyük szerinti tagállam helyhatósági választásain

2010 végén több mint 8 millió választókorú uniós polgár lakott az állampolgárságától eltérő tagállamban. A legnagyobb számokat Németországban, az Egyesült Királyságban és Olaszországban rögzítették, melyet Franciaország, Spanyolország és Belgium követett. Ez azt jelenti, hogy 8 millió uniós polgár szavazhatott a lakóhelye szerint tagállam helyhatósági választásain.

---

21 A legutóbbi helyhatósági/ európai parlamenti választásokon tapasztalt részvételi arányok az említett fővárosokban: Athén: 43,04 %/45,6 %; Budapest: 43,59 %/44,91 %; Koppenhága: 54,42 %/61,1 %; Riga: 58,92 %/59,13 %.

22 Az Egyesült Királyságban a helyhatósági választásokon való részvétel aránya 39,1 % volt 2009-ben, és 39,9 % 2008-ban; az általános választásokkal együtt megtartott 2010. évi helyhatósági választásokon 62,2 % volt a részvételi arány. A németországi Koblenzben a 2002. évi polgármester-választáson a választásra jogosultak 51,3 %-a vett részt; 2009-ben, amikor a polgármester-választást a szövetségi választásokkal együtt tartották, ez az arány 66,7 % volt. Olaszországban a 2006-os római helyhatósági választásokon 65,98 % volt a részvételi arány; 2008-ban, amikor a helyhatósági választásokat az általános választásokkal együtt tartották, ez az arány 73,66 % volt.



** Részleges adatok. Az Egyesült Királyság az összes ott lakó, nem helyi állampolgár uniós polgárról szolgáltatott adatokat. Franciaország: a rendelkezésre álló adatok az előző jelentésre vonatkoznak. Görögország a 20 év feletti, lakóhellyel rendelkező, nem helyi állampolgár uniós polgárokról szolgáltatott adatokat. Ausztria kizárólag a főváros vonatkozásában szolgáltatott adatokat. Bulgária, Észtország és Lengyelország esetében nem állnak rendelkezésre adatok.*

A 2002-ben megjelent első jelentés[23] adataihoz képest számos tagállamban jelentősen nőtt azon választókorú, nem helyi állampolgár uniós polgárok száma, akik sajátjuktól eltérő tagállamban rendelkeznek lakóhellyel. Az adatokban konkrétan a következő változások figyelhetők meg: Olaszországban 56 000-ről 1 050 000-re; Németországban 1 521 000-ről 2 239 641-re; Görögországban 16 000-ről 114 377-re; Írországban 76 000-ről 247 980-ra; Dániában 32 000-ről 108 806-ra; Portugáliában pedig 26 000-ről 94 157-re nőtt az ilyen polgárok száma[24].

Annak ellenére, hogy ilyen jelentősen nőtt a választókorú, saját tagállamukon kívül lakóhellyel rendelkező uniós polgárok száma, csupán viszonylag kevés ilyen polgár gyakorolta választójogát a lakóhelye szerinti államban az elmúlt években tartott helyhatósági választásokon.

A helyhatósági választásokon való részvételhez az egyéneket fel kell venni a választói névjegyzékbe. E regisztráció részletes eljárása tagállamonként különbözik[25]. Azokban a tagállamokban, ahol a regisztráció nem automatikus, a benyújtott adatok tanúsága szerint a

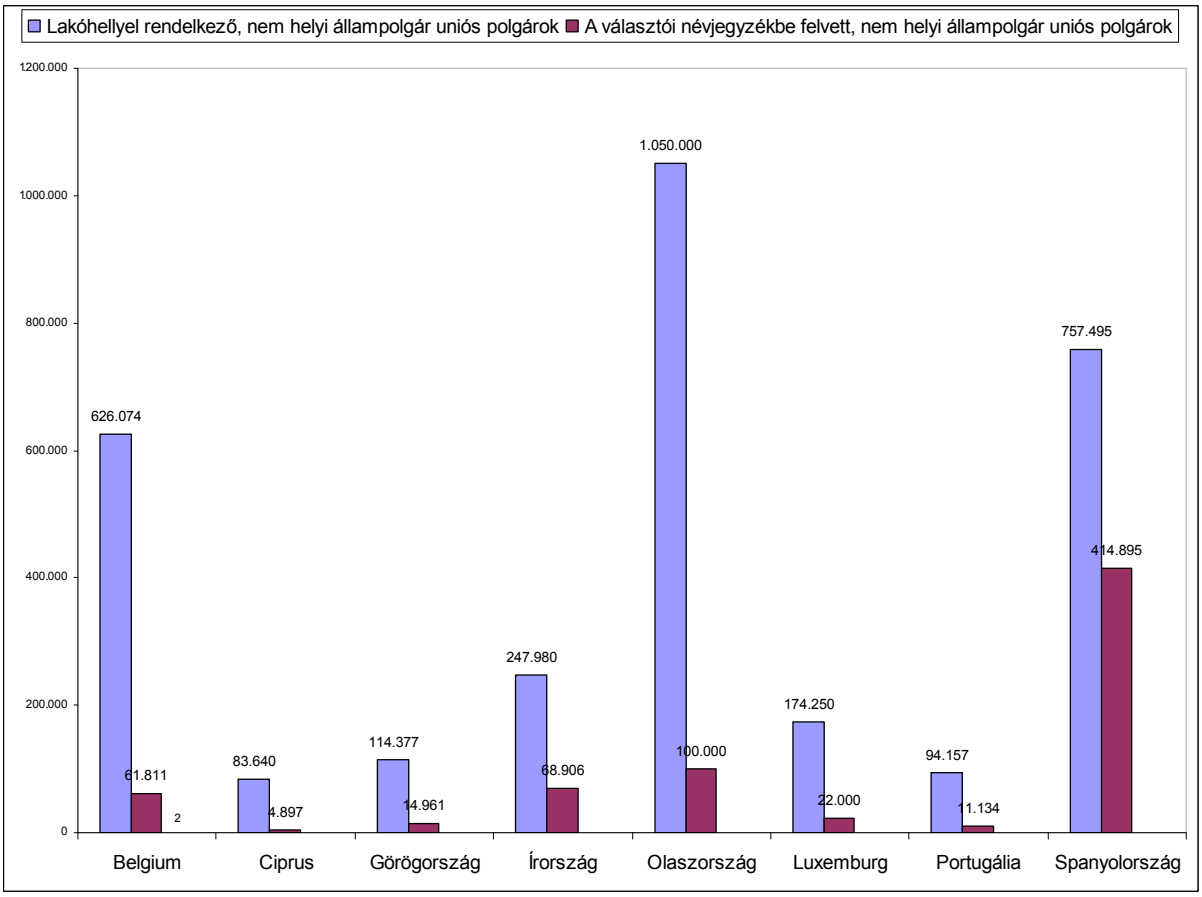
---

23 COM(2002) 260.

24 Forrás: kérdőív.

25 Ausztriában (Burgenland kivételével), Dániában, Észtországban, Finnországban, Németországban, Magyarországon, Lettországban, Litvániában, Máltán, Hollandiában, Romániában, Szlovákiában, Szlovéniában és Svédországban minden helyi lakost, köztük a nem helyi állampolgár uniós polgárokat is, automatikusan felveszik a választói névjegyzékbe.

helyi lakos, nem helyi állampolgár uniós polgároknak csupán átlagosan 10 %-a kérte felvételét a választói névjegyzékbe[26].



Azon tagállamok, ahol a választói névjegyzékbe vétel nem automatikus
(Bulgáriáról, a Cseh Köztársaságról, Franciaországról, Lengyelországról és az Egyesült Királyságról nem állnak rendelkezésre adatok)

Meg kell jegyezni, hogy ha egy tagállam nem helyi állampolgár uniós polgár lakosai között túlsúlyban vannak egy adott nemzetiségi közösség tagjai, az néhány esetben együtt járhat e közösség helyhatósági választásokon való magas részvételi arányával. Ez a helyzet Írországban, Spanyolországban és Svédországban[27].

---

26 A kérdőívben a tagállamokat a következő adatok benyújtására kérték: a legutóbbi olyan helyhatósági választásokra vonatkozó adatok, amikor ezeket nemzeti szinten, egyetlen napon szervezték; egyéb esetekben az elmúlt három évben szervezett helyhatósági választásokra vonatkozóan rendelkezésre álló adatok.

27 Írországban a nem helyi állampolgár uniós polgárok mintegy 25%-át vették nyilvántartásba. A brit állampolgárok az összes nem ír állampolgár uniós polgár 25 %-át tették ki, és 74 %-ukat vették fel a választói névjegyzékbe. A britek különösen aktívak az ír politikai életben, mivel kölcsönös alapon ugyanúgy részt vehetnek a *Dáil Éireann* (a parlament alsóházának) választásain, mint ahogy az ír állampolgárok is szavazhatnak az Egyesült Királyság parlamenti választásain. Spanyolországban a nem helyi állampolgár uniós polgárok több mint 50 %-át vették nyilvántartásba. Az összes nem spanyol állampolgár uniós polgár együttesen 18,5 %-át kitevő brit és német állampolgárok jelentős többségét felvették a választói névjegyzékbe. Ennek a viszonylag magas aránynak egy másik magyarázata az lehet, hogy Spanyolország az egyetlen olyan, nem automatikus névjegyzékbe vételi rendszerrel rendelkező tagállam, amely személyre szóló levelet küld minden egyes nem helyi állampolgár uniós polgárnak a választási eljárásra vonatkozó információkról. Sőt, Írországban és Spanyolországban a nem helyi állampolgár uniós polgárok már az irányelv hatályba lépését megelőzően is szavazhattak a

Nem állnak rendelkezésre adatok arról, hogy a választói névjegyzékbe felvett nem helyi állampolgár uniós polgároknak végül mekkora része adta le ténylegesen szavazatát; miután felkerültek a választói névjegyzékbe, nem tesznek különbséget a helyi és nem helyi állampolgárok között. A tagállamok általában nem gyűjtenek ilyen adatokat, hogy elkerüljék a diszkriminációt. Nagyon kevés adat áll rendelkezésre azon nem helyi állampolgár uniós polgárok számáról, akik jelöltként indulnak és akiket megválasztanak. Különösen Ausztria, a Cseh Köztársaság, Németország és Svédország emelte ki azokat a nehézségeket, amelyeket az ilyen adatok helyi hatóságoktól való begyűjtésekor tapasztalt az egységes kapcsolattartó pont hiánya miatt, amit már az európai parlamenti választásokról szóló legutóbbi jelentés is kiemelt[28].

A legnagyobb arányban Franciaországban (32,8 %) és Svédországban (17,1 %) választották meg a legtöbb jelöltet a nem helyi állampolgár uniós polgárok közül. Ausztria, Luxemburg és Spanyolország jelentős számú nem helyi állampolgár uniós polgár megválasztásáról tett jelentést.

3. A NEMZETI JOGBA VALÓ ÁTÜLTETÉS ÉS VÉGREHAJTÁS

3.1. A 94/80/EK irányelv átültetésének jelenlegi helyzete

E jelentés értékeli első alkalommal az EU-hoz 2004 óta csatlakozott tagállamok által elfogadott nemzeti jogszabályokat, valamint a 2002. évi jelentés óta a többi tagállamban hatályba lépett nemzeti jogszabályokat.

Meg kell említeni, hogy a jelentés azokra az új jogszabályokra is kiterjed, amelyekről eddig csupán a kérdőív révén közöltek információkat, de amelyekről még nem értesítették hivatalosan a Bizottságot[29].

A tagállamok által közölt nemzeti átültetési intézkedések alapján kielégítőnek tekinthető az irányelv valamennyi tagállam nemzeti jogába való átültetése. Ugyanakkor néhány esetben foglalkozni kell a helytelen vagy nem teljes átültetés kérdéseivel a helytelen végrehajtás elkerülése érdekében, ami akadályozná a választójog teljes mértékű gyakorlását.

Úgy tűnik, néhány tagállamban[30] helytelenül ültették át az irányelv[31] 3. és 4. cikkének rendelkezéseit: ezekben a tagállamokban az adott országban nem állampolgár uniós polgárok

---

helyhatósági választásokon bizonyos feltételek teljesülése esetén. Végül Svédországban a finn állampolgárok teszik ki az összes nem helyi állampolgár uniós polgár 27,5 %-át, akik választási részvételét a legutóbbi helyhatósági választásokon 30 % körülire becsülték.

28 COM(2010) 605.

29 Ausztria, Ciprus, Litvánia, Luxemburg és Szlovénia.

30 A Bizottság jelenleg Litvánia és Szlovénia esetét vizsgálja. A szlovén hatóságok nemrégiben arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy az irányelvnek való teljes megfelelés biztosítása érdekében egyetértenek hazai jogszabályuk módosításával.

31 Az irányelv 3. cikke biztosítja az aktív és passzív választójogot a helyhatósági választásokon minden olyan uniós polgárnak, aki nem állampolgára a lakóhelye szerinti tagállamnak, de az aktív és passzív választójog tekintetében teljesíti mindazokat a feltételeket, amelyeket az adott állam joga saját állampolgárai számára előír. A 4. cikk azt rögzíti, hogy amennyiben az aktív vagy passzív választójog gyakorlásához a lakóhely szerinti tagállam állampolgárai számára az adott állam területén eltöltött meghatározott minimális tartózkodási időtartamot ír elő, az aktív és passzív választójoggal rendelkező személyeket akkor tekintik úgy, hogy e feltételt teljesítették, ha egy másik tagállamban az ennek megfelelő időtartam alatt lakóhellyel rendelkeztek.

csak bizonyos minimális tartózkodási időtartam elteltével kapnak aktív és passzív választójogot a helyhatósági választásokon anélkül, hogy az adott ország állampolgáraira ilyen szabályok vonatkoznának. Ezen kívül a szóban forgó jogszabályok nem rendelkeznek annak lehetőségéről, hogy ha a választójog az adott országban eltöltött minimális tartózkodási időtartam feltételéhez kötött, az adott országban nem állampolgár uniós polgárok esetében akkor is teljesítettnek kell tekinteni e kikötést, ha ezalatt az időtartam alatt bármely más, saját tartózkodási helyük szerinti tagállamon kívüli tagállamban tartózkodtak.

Egy tagállam úgy rendelkezik, hogy a választónak a választásra való jogosultság megszerzésétől számított 30 napon belül fel kell vetetnie magát a választói névjegyzékbe. Ez az adott országban állampolgár és nem állampolgár uniós polgárok közötti diszkriminációnak tűnik. Az említett időtartam kezdőnapja különböző: az adott ország állampolgárai számára ez a választójogi korhatár betöltésének napja; az adott országban nem állampolgárok számára ez a tartózkodás bejelentésének napja. Az érintett rendelkezés következményei különbözőnek tűnnek az adott ország állampolgárai és a nem helyi állampolgár uniós polgárok esetében[32].

A 7. cikk szerint minden egyes európai polgár akkor gyakorolhatja választójogát a tartózkodási helye szerinti tagállam helyhatósági választásain, ha erre irányuló akaratát kifejezte. A legtöbb tagállam (Ausztria, Dánia, Észtország, Finnország, Németország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Málta, Hollandia, Románia, Szlovákia, Szlovénia és Svédország) a választói névjegyzékbe való automatikus felvétel kedvezőbb rendszerét fogadta el. Ez lehetővé teszi a polgárok számára a választásokon való részvételt anélkül, hogy kötelező határidőn belül kérniük kellene a választói névjegyzékbe való felvételüket.

A tagállamoknak teljesíteniük kell az irányelvben rögzített bizonyos feladatokat, melyek az uniós polgárok választói névjegyzékbe való felvételének megkönnyítésére irányulnak[33]. Polgároktól érkezett egyedi panaszokat követően a Bizottság 2010-ben két olyan tagállammal vette fel a kapcsolatot, amelyekben nemzetközi szervek által foglalkoztatott uniós polgárok akadályokba ütköztek választójoguk gyakorlása során. A nemzeti jog nem tette lehetővé az ott letelepedett ilyen polgárok számára, hogy felvegyék őket a választói névjegyzékbe. A Bizottsággal való kapcsolatfelvételt követően ezek a tagállamok nemrégiben módosították jogszabályaikat, és elmozdították az azonosított akadályokat[34].

Amennyiben egy arra jogosult uniós polgár jelöltként szeretne indulni a választásokon, a jelentkezéshez ugyanazokat az igazoló okmányokat kell benyújtania, mint azoknak a jelölteknek, akik az adott ország állampolgárai. Az állampolgárságra és a lakóhely szerinti tagállambeli lakcímre vonatkozó hivatalos nyilatkozaton kívül a tagállamok csak korlátozott számú egyéb dokumentumot követelhetnek meg[35]. A Bizottság nem tart az irányelvvel

---

32 A Bizottság jelenleg Ciprus esetét vizsgálja.

33 Az irányelv 8. cikke szerint a) a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a választópolgárokat a szavazás napja előtt kellő időben felvegyék a választói névjegyzékbe; b) a választói névjegyzékbe való felvételükhöz az adott országban nem állampolgár választópolgároknak ugyanazokat az okiratokat kell benyújtaniuk, mint az adott állam állampolgárainak; c) a lakóhely szerinti tagállam megkívánhatja továbbá az adott országban nem állampolgár választópolgároktól, hogy érvényes személyazonosító okmányuk bemutatása mellett olyan hivatalos nyilatkozatot tegyenek, amelyben megadják állampolgárságukat és a lakóhelyük szerinti tagállamban található lakcímüket

34 Dánia 2010. december 21-i 1545. sz. törvénye és Svédország 1843/2010. sz. törvénye.

35 Nyilatkozat arról, hogy a származás szerinti tagállamban nem fosztották meg passzív választójogától; kétség esetén igazolás a származás szerinti tagállamtól arról, hogy nem fosztották meg passzív választójogától; érvényes személyazonosító okmány; hivatalos nyilatkozat arról, hogy nem tölt be összeférhetetlen tisztséget; nyilatkozat a származás szerinti tagállambeli utolsó lakcímről.

összeegyeztethetőnek semmilyen olyan nemzeti jogszabályt, amely szerint minden esetben kötelező benyújtani a származás szerinti tagállam igazolását arról, hogy az adott polgárt nem fosztották meg passzív választójogától. Az irányelv szerint ilyen igazolás csak abban az esetben írható elő, ha kétségek merültek fel a nyilatkozat hitelességével kapcsolatban. Ez pótlólagos terhet jelent a nem helyi állampolgár uniós polgárok szavazati jogának gyakorlása tekintetében. Ezen kívül a tartózkodási igazolás hivatkozási számára vonatkozó előírás sem tűnik összeegyeztethetőnek az irányelvvel[36].

Az irányelv előírja, hogy a tartózkodási hely szerinti tagállam „kellő időben és a megfelelő módon" köteles tájékoztatni a nem helyi állampolgár uniós polgárokat arról, hogy választójogukkal milyen feltételekkel és milyen részletes szabályok szerint élhetnek a helyhatósági választásokon. A nem helyi állampolgár uniós polgároknak különösen ahhoz van joguk, hogy tájékoztassák őket a választási névjegyzékbe való felvételük vagy jelöltként indulásuk tekintetében tett lépésekről. Néhány tagállamban[37] az irányelvet átültető nemzeti jogszabály nem rendelkezik külön arról, hogy a tagállamnak tájékoztatnia kell az érintett polgárokat a megtett lépésekről. Arra az esetre, ha a választói névjegyzékbe való felvételre vagy a jelöltként indulásra vonatkozó kérelmet elutasítják a tartózkodás szerinti tagállamban, az irányelv az uniós polgárok ahhoz való jogát is rögzíti, hogy tájékoztatást kapjanak a helyi állampolgárokat megilletőkkel azonos jogorvoslati lehetőségeikről. Néhány esetben a nemzeti jog nem tartalmazza kifejezetten ezt a rendelkezést[38]. Számos tagállamban[39] az irányelvet átültető nemzeti jogszabály nem tartalmazza kifejezetten a tagállamok azon kötelezettségére vonatkozó rendelkezést, mely szerint a tagállamok kellő időben és a megfelelő módon kötelesek tájékoztatni az aktív és passzív választójoggal rendelkező személyeket arról, hogy választójogukkal milyen feltételekkel és milyen részletes szabályok szerint élhetnek. Ugyanakkor e tagállamok mindegyike tájékoztatást adott olyan tevékenységekről és intézményi kezdeményezésekről, amelyek a polgároknak a választójog gyakorlásáról való tájékoztatására irányultak legutóbbi helyhatósági választások alkalmával; így biztosították az irányelv rendelkezéseinek végrehajtását.

3.2. Az irányelv 5. cikkének (3) és (4) bekezdése alapján a tagállamok által elfogadott azon rendelkezések elemzése, melyek célja, hogy bizonyos tisztségek betöltését az adott tagállam állampolgáraira korlátozzák

A tartózkodás szerinti tagállam helyhatósági választásain érvényesíthető, az irányelvben rögzített aktív és passzív választójog következménye, hogy egy uniós polgár önkormányzati képviselőtestület megválasztott tagja vagy polgármester lehet egy olyan tagállamban, amelynek nem állampolgára.

Az irányelv lehetőséget teremt a tagállamoknak arra, hogy a helyi közigazgatás bizonyos tisztségeinek betöltését saját állampolgáraik számára tartsák fent, nevezetesen az önkormányzatok végrehajtó hatalmi ágához kapcsolódókat (az alapszintű helyhatósági egység vezetőjének, helyettesének vagy végrehajtó szerve tagjának tisztségét), ha e személyeket azért választották meg, hogy ezeket a tisztségeket a mandátumuk időtartama alatt, illetve ideiglenesen és helyettesítés céljából gyakorolják.

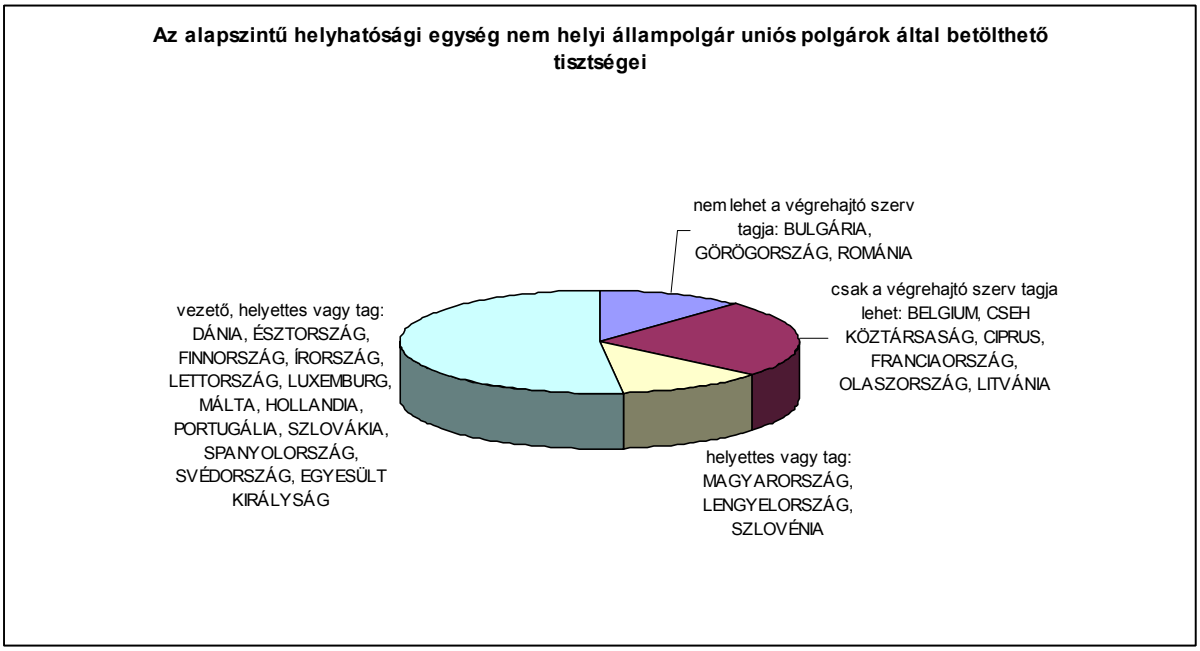
---

36 A Bizottság jelenleg Bulgária esetét vizsgálja.

37 Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Franciaország, Lengyelország, Románia, Spanyolország, Szlovákia.

38 Franciaország, Spanyolország, Szlovákia.

39 Belgium, Bulgária, Cseh Köztársaság, Franciaország, Lengyelország, Lettország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Szlovákia, Szlovénia.



** Ausztria és Németország szövetségi köztársaságok; az előírások különbözőek az egyes* tartományokban.

Dánia, az Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Hollandia, Írország, Lettország, Luxemburg, Málta, Portugália, Spanyolország, Svédország és Szlovákia jelenleg nem alkalmaznak semmilyen megszorítást, így nem helyi állampolgár uniós polgárok is jelölhetők az alapszintű helyhatósági egység vezetőjének, helyettesének vagy végrehajtó szerve tagjának. Három tagállam[40] kizárólag a helyi közigazgatás vezetője tisztségének betöltését korlátozta saját állampolgáraira. Hat másik tagállamban[41] nem helyi állampolgár uniós polgárok a vezető helyettesének tisztségét sem tölthetik be, de tagjai lehetnek a helyhatósági egység végrehajtó szervének. Végezetül a többi tagállam[42] az irányelv által megengedett valamennyi korlátozást alkalmazza, így a nem helyi állampolgár uniós polgárok még a helyhatósági egység végrehajtó szervének tagjai sem lehetnek.

Az irányelv e kérdéseit a Bizottság ebben a jelentésben elemzi első alkalommal. A Bizottság úgy véli, hogy a kevésbé megszorító jogszabályok hatékonyabban járulnak hozzá a polgárok integrációjához, valamint a lakóhelyük szerinti tagállam demokratikus életében való részvételükhöz.

3.3. Az irányelv mellékletének frissítése: „alapszintű helyhatósági egység” a tagállamokban

Az irányelv mellékletet tartalmaz az egyes tagállamok irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti „alapszintű helyhatósági egységeinek” megnevezéseiről[43]. Az „alapszintű helyhatósági egységek” listája határozza meg az irányelv, illetve rendelkezései

---

40 Lengyelország, Magyarország és Szlovénia.

41 Belgium, Ciprus, Cseh Köztársaság, Franciaország, Litvánia és Olaszország.

42 Bulgária, Görögország és Románia.

43 A 2. cikk (1) bekezdése a) pontjának fogalommeghatározása szerint: „alapszintű helyhatósági egység” a mellékletben felsorolt közigazgatási egységek, amelyeknek az egyes tagállamok jogszabályai szerint közvetlen és általános választójog alapján megválasztott szerveik vannak, és amelyek hatáskörrel rendelkeznek, hogy a politikai és közigazgatási szervezet legalsó szintjén egyes helyi ügyeket saját felelősségükre intézzenek.

alkalmazásának hatályát. Ebben a tekintetben alapvetően fontos, hogy ez a lista naprakész legyen.

Ezt a mellékletet 2003-ban[44] (10 tagállam 2004. évi csatlakozása fényében) és 2006-ban[45] (két tagállam 2007. évi csatlakozása fényében) módosították e tagállamok „alapszintű helyhatósági egységei" megnevezéseinek hozzáadása érdekében.

Továbbá néhány tagállam a közelmúltban értesítette a Bizottságot az irányelv értelmében vett alapszintű helyhatósági egységei megnevezését módosító új jogszabályokról[46]. A Bizottság felkérte valamennyi tagállamot, hogy hivatalosan értesítsék a kérdést érintő bármilyen új jogszabályról.

4. AZ EUMSZ 22. CIKKÉNEK (1) BEKEZDÉSE SZERINTI ELTÉRÉS

Az EUMSZ 22. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az irányelv eltérést állapíthat meg, amennyiben valamely tagállam sajátos helyzete ezt indokolja.

Az irányelv 12. cikke engedélyezi az egyenlő bánásmód elve alóli kivételek bevezetését, amennyiben valamely tagállam sajátos problémái ezt indokolják. Ha valamely tagállamban azoknak a választójogi korhatárt elért uniós polgároknak a számaránya, akik ebben a tagállamban rendelkeznek lakóhellyel, de ennek nem állampolgárai, meghaladja az ott lakóhellyel rendelkező választójogi korhatárt elért összes uniós polgár 20 %-át, minimális tartózkodási időtartamhoz köthetik az aktív és passzív választójogot, vagy megfelelő intézkedéseket hozhatnak a jelöltlisták összetételével kapcsolatban, különösen annak érdekében, hogy ezzel is megkönnyítsék azon uniós polgárok integrációját, akik más tagállamok állampolgárai, és elkerüljék a „nemzeti" és „nem nemzeti" jelöltek listái közötti polarizációt.

Luxemburg az egyetlen olyan tagállam, amelyben teljesül ez a különös feltétel, és oly módon élt ezzel az eltérési lehetőséggel, hogy a Luxemburg területén törvényes lakóhellyel rendelkező, nem luxemburgi állampolgár uniós polgárok választójogát annak feltételéhez kötötte, hogy az adott személy a választói névjegyzékbe való felvételt megelőzően legalább öt éves időtartam alatt az ország területén tartózkodott[47]. A jelöltként való indulás jogával kapcsolatban is azt írja elő Luxemburg a nem helyi állampolgár uniós polgárok számára, hogy jelentkezésük benyújtása előtt legalább öt évig az ország területén tartózkodtak[48].

A Bizottság felkérte[49] a luxemburgi hatóságokat, hogy nyújtsák be a legfrissebb információkat a Luxemburgban tartózkodó, választójogi korhatárt elért nem luxemburgi állampolgár uniós polgárok számáról, valamint a Luxemburgban tartózkodó összes választójogi korhatárt elért uniós polgár számáról.

---

44 A Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia csatlakozásának feltételeiről és az alapszerződések kiigazításairól szóló okmány (HL L 236., 2003.9.23., 334. o.).

45 2006/106/EK tanácsi irányelv (HL L 363., 2006.12.20., 409. o.).

46 Dánia, Görögország és Lettország.

47 A 2003.2.18-i törvény 2. cikke.

48 A 2003.2.18-i törvény 192. cikke.

49 A 2011. február 11-i levél.

A luxemburgi hatóságok által közölt adatok szerint a Luxemburgban lakóhellyel rendelkező, nem luxemburgi állampolgár uniós polgárok száma 174 250. Az országban tartózkodó, választójogi korhatárt elért összes uniós polgár száma 406 300. A két szám aránya így 42,9 %, ami magasabb az irányelvben előírt 20 %-nál.

Így továbbra is igazolt az eltérés engedélyezése Luxemburg számára.

A 2011. február 13-i törvénnyel Luxemburg az országban tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra is kiterjesztette a passzív választójogot. E törvény hatálybalépése óta minden nem helyi állampolgárnak joga van az alapszintű helyhatósági egységek vezetőjének vagy végrehajtó szerve tagjának tisztségének betöltésére.

A 12. cikk (2) bekezdése rögzíti, hogy Belgium korlátozott számú helyhatósági egységre alkalmazhatja az irányelv szerinti korlátozásokat azon helyhatósági egységek listái vonatkozásában, amelyeket legalább egy évvel azon helyhatósági választások előtt közzétesz, amelyek vonatkozásában az eltérést igénybe kívánja venni. Belgium sohasem élt az irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében rögzített eltérés lehetőségével.

A 12. cikk (3) bekezdése szerint ha egy adott tagállam jogszabályai szerint egy másik tagállam ott lakó állampolgárai az adott állam nemzeti parlamenti választásain választójoggal rendelkeznek és e célból ugyanazon feltételekkel veszik fel őket a választói névjegyzékbe, mint a saját állampolgár választópolgárokat, akkor az elsőként említett tagállam ezen irányelv rendelkezéseitől eltérve tartózkodhat a 6–11. cikk alkalmazásától az ilyen állampolgárok vonatkozásában. Egy tagállam sem élt a 12. cikk (3) bekezdésében rögzített eltérés lehetőségével[50].

5. A VÁLASZTÓJOG ÉS A POLGÁROK DEMOKRATIKUS ÉLETBE VALÓ BEVONÁSÁNAK ERŐSÍTÉSÉRE TETT TOVÁBBI ERŐFESZÍTÉSEK

5.1. Politikai pártban való tagsághoz vagy politikai párt alapításához való jog a lakóhely szerinti államban

A megkülönböztetés tilalmának elvével összhangban az uniós polgároknak ugyanolyan feltételek melletti választójogot kellene élvezniük, mint a lakóhelyük szerint tagállam saját állampolgárainak. Ez azt jelenti, hogy az uniós polgároknak képesnek kell lenniük teljes mértékben részt venni a tartózkodási helyük szerinti tagállam politikai életében, különös tekintettel a meglévő politikai pártokhoz való csatlakozásra vagy akár újak alapítására.

A 2010. évi uniós polgárságról szóló jelentés által felvázolt, arra irányuló fellépésekkel összhangban, hogy a nem helyi állampolgár uniós polgárok számára a saját állampolgárokéival azonos feltételeket biztosítsanak, a Bizottság a közelmúltban felvette a kapcsolatot azokkal a tagállamokkal, amelyekben a nemzeti jogszabályok korlátozzák a nem helyi állampolgár uniós polgárok lehetőségeit arra, hogy politikai pártok tagjai legyenek vagy

[50] A 12. cikk (3) bekezdése szerint ha egy adott tagállam jogszabályai szerint egy másik tagállam ott lakó állampolgárai az adott állam nemzeti parlamenti választásain választójoggal rendelkeznek és e célból ugyanazon feltételekkel veszik fel őket a választói névjegyzékbe, mint a saját állampolgár választópolgárokat, akkor az elsőként említett tagállam ezen irányelv rendelkezéseitől eltérve tartózkodhat a 6–11. cikk alkalmazásától az ilyen állampolgárok vonatkozásában.

politikai pártokat alapítsanak[51]. Már az európai parlamenti választásokról szóló legutóbbi jelentés[52] is kiemelte, hogy a Bizottság a nemzeti jogszabályok ilyen korlátozásait az uniós polgárok választójogának gyakorlása előtti akadálynak tekinti. Amennyiben nem oldják fel az ilyen korlátozásokat, a Bizottság élni fog a szerződések által ráruházott jogkörökkel annak érdekében, hogy biztosítsa az irányelvnek való megfelelést.

5.2. Bevált gyakorlatok a nem helyi állampolgár uniós polgárok részvételének ösztönzésében

A Bizottság hangsúlyozza azon fellépések és kezdeményezések fontosságát, amelyek célja az európai polgárok részvételének ösztönzése és bátorítása a tartózkodási helyük szerinti állam demokratikus életében.

Néhány tagállamban alkalmaznak már néhány olyan bevált gyakorlatot, amelyek példaértékűek lehetnek. Ez a helyzet Dánia, Észtország, Finnország, Németország, Magyarország, Litvánia, Spanyolország és Svédország esetében. Ezek az országok célzott intézkedéseket fogadtak el az uniós polgárok helyhatósági választásokon érvényesíthető aktív és passzív választójogáról való tájékoztatás terén, amit a választási eljárásról szóló információkat tartalmazó egyedi levelek vagy értesítők postai megküldése útján valósítanak meg.

Ezzel összefüggésben a helyhatósági választásokon való részvétel bátorítása tekintetben hatékony eszköznek tűnnek a kimondottan az iskolába járó fiatalokat célzó tudatosságnövelő kampányok, ahogy ez Luxemburgban is történt. Az iskola központi referenciapontnak számít a helyi közösség életében, különösen az első választók esetében, és emellett kulcsszereplő az integrációban és az állampolgári ismeretek oktatásában.

Az irányelv szerint azok a tagállamok, ahol a választásokon való részvétel nem kötelező, rendelkezhetnek úgy, hogy a választópolgárokat hivatalból felveszik a választói névjegyzékbe. Ez a helyzet jelenleg Ausztriában (Burgenland kivételével), Dániában, Észtországban, Finnországban, Németországban, Magyarországon, Lettországban, Litvániában, Máltán, Hollandiában, Romániában, Szlovákiában, Szlovéniában és Svédországban. A Bizottság kedvezőnek tartja azt a gyakorlatot, hogy a nem helyi állampolgár uniós polgárok tartózkodásának nyilvántartásba vételével egy időben automatikusan felveszik őket a választói névjegyzékbe. Ezzel a gyakorlattal megelőzhető, hogy további teher háruljon a választójogukkal élni kívánó polgárokra, mivel nem kell kötelező határidőn belül kérelmezniük választói névjegyzékbe való felvételüket.

Azon tagállamok esetében, amelyeknél nem történik meg hivatalból a választói névjegyzékbe való felvétel, a Bizottság azt tartja bevált gyakorlatnak, ha nem írnak elő kötelező határidőt a választói névjegyzékbe való felvétel kérelmezéséhez. Ez a helyzet Olaszországban. A polgárokat a választási kampány legvégső szakaszában foglalkoztatják leginkább a politikai viták, és ezért döntenek úgy, hogy maguk is élni szeretnének választójogukkal. Következésképpen a választói névjegyzékbe való felvételre irányuló kérelem benyújtására vonatkozó olyan kötelező határidő megszabása, amely jóval a választási kampány vége előtt

---

[51] A Bizottság jelenleg a Cseh Köztársaság, Görögország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Németország, Szlovákia és Spanyolország esetét vizsgálja. Finnország már bejelentette, hogy az e tekintetben fennálló korlátozásokat törli jogszabályaiból.

[52] COM(2010) 605.

lejár, kizárhatja azokat a polgárokat, akik az utolsó pillanatban döntenek úgy, hogy leadnák szavazataikat.

6. KÖVETKEZTETÉSEK

Az első jelentés adatait összehasonlítva a 2011. évi kérdőív útján begyűjtött adatokkal azt látjuk, hogy a sajátjuktól különböző tagállamban tartózkodó, a választójogi korhatárt betöltött uniós polgárok száma 4,7 millióról (2000) 8 millióra (2010) nőtt, elsősorban a bővítéseknek köszönhetően[53]. A demokratikus életben helyi szinten aktívan részt vevő, nem helyi állampolgár uniós polgárok száma úgy tűnik, nem nőtt ezzel arányosan, legalábbis ami a választói névjegyzékbe való felvételre irányuló kérelmeket illeti.

Az európai demokráciák számára kihívássá vált, hogy megfelelő részvételi arányt érjenek el a különböző típusú választásokon. A demokratikus kormányzás alapja a szabad és általános választások útján szerzett legitimitás. A demokrácia minősége szempontjából kritikus mutató a választásokon való részvételi arány. Ezen okok miatt kell az Uniónak és a tagállamoknak kiemelt prioritásként kezelni a politikával kapcsolatos elégedetlenség orvoslását. Meg kell újítani azokat az erőfeszítéseket, amelyek a polgárok célzott tájékoztatására irányulnak választójoguk és az annak gyakorlásához szükséges adminisztratív eljárások tekintetében. Minden olyan kezdeményezés, amely a választójoggal kapcsolatos tudatosság erősítését és a helyi választásokon való részvétel ösztönzését célozza, hasznos és hatékony támogatásnak tekintendő, ide értve a Bizottság által irányított programokban való részvételt is, ahogy arra a fenti 2.1. szakasz is utal.

A Bizottság továbbra is szorosan együtt fog működni a tagállamokkal az irányelv helyes átültetésének és végrehajtásának nyomon követése érdekében, valamint hogy segítsen a tagállamoknak elfogadni minden szükséges intézkedést a választójog teljes mértékű gyakorlásának biztosításához, és ezzel egy időben lebontani az akadályokat a választójoggal kapcsolatos, kellő időben és megfelelő módon történő tájékoztatáshoz való jog elől. A javaslat, miszerint 2013 a polgárok európai éve lesz, valós lehetőséget teremt a választásokon való részvétel bátorítására irányuló erőfeszítések növelésére, az érdekelt nemzeti és helyi hatóságok, valamint a tagállamok és polgáraik politikai életét formáló legfontosabb szereplők bevonásával.

E célból a Bizottság informális együttműködési platformot szándékozik kialakítani, melynek célja a Bizottság, a Régiók Bizottsága, valamint a helyi és regionális hatóságok nemzeti szövetségei közötti közvetlen párbeszéd megkönnyítése. Ez a platform lehetővé teszi majd a Bizottság számára, hogy azonosítsa a helyi hatóságok által az uniós polgárok választójogának érvényesítésével kapcsolatban tapasztalt folyamatos nehézségeket, valamint hogy közvetlenül támaszkodhasson e hatóságok ötleteire és szakértelmére, valamint az általuk kialakított bevált gyakorlatokra azzal a céllal, hogy javítsa e jogok hatékony gyakorlását.

---

[53] Az ilyen polgárok mintegy 40 %-a olyan tagállam állampolgára, amely 2004 óta csatlakozott az EU-hoz.